

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проректор ЗВО з науково-педагогічної
роботи і міжнародних зв'язків

 Інна АНДРУШКО

30 серпня 2024 р.

«ПОГОДЖЕНО»

Завідувач кафедри
філософії та суспільних наук

 Святослав ЧЕРКАСОВ

30 серпня 2024 р.

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ»

Спеціальність	053 Психологія
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Психологія»
Навчальний рік	2024-2025
Кафедра	Філософії та суспільних наук
Лектор	доцент, к.філос.н. Павло КУЛІШ
Контактна інформація	<i>philosophy@vntu.edu.ua</i> , вул. Стуса, 2 (навчальний корпус №2), (0432) 672943
Укладач силабусу	доцент, к.філос.н. Павло КУЛІШ

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова	
Код дисципліни в ОПІ та місце дисципліни в ОПІ	ОК 4	
Курс/семестр	1 курс (1 семестр)	
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	60 годин /2 кредити ЄКТС	
Структура дисципліни	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	Лекційні заняття, год	
	12	4
	Практичні заняття, год.	
	24	8
	Самостійна робота	
	24	48
	В цілому: аудиторні заняття – 60%, самостійна поза аудиторна робота – 40%	В цілому: аудиторні заняття – 20%, самостійна поза аудиторна робота – 80%
Кількість змістових модулів	1	
Мова викладання	українська	
Форма навчання	денна, заочна	

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Програма навчальної дисципліни «Філософія освіти» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (ECTS), заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

Дисципліна є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Психологія», циклу професійної підготовки магістра психології, розрахована на 2 кредити, які здобувачі освіти засвоюють протягом I семестру на 1 році навчання.

Основним фокусом програми є отримання знань з дисципліни «Філософія освіти», вивчення якої необхідне для успішної професійної діяльності.

Предметним напрямком програми є формування, трансляція і засвоєння фундаментальних знань з природи, та сутності сучасної освіти й існуючих освітніх систем, методології їх дослідження, механізмів функціонування, становлення та розвитку освіти її завдань цілей, установок, ідеалів освіти й

освіченості, а також отримуваних результатів та їх соціальних наслідків. Знайомство з природою та сутністю, особливостями та функціями освіти й освітнього процесу, основними концепціями їх пояснення, прийомами та способами розв'язання освітніх проблем надає можливість майбутньому психологу поєднувати набуті знання з уміннями й практичними навиками, удосконалювати їх та ефективно і творчо застосовувати.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія освіти» є дослідження змісту, сенсу та тенденцій становлення і розвитку освіти, як соціокультурного феномену відтворення й розвитку суспільства, а також, завдяки опануванню здобутками світової та вітчизняної філософської й педагогічної думки, сприяти формуванню цілісного філософського світогляду, чіткої навчально-виховної системи, творення і збагачення національних та світових традицій освіти, різнобічної соціально значущої практики, уміння застосовувати знання з дисципліни у професійній діяльності, через визначення цілей, цінностей, ідеалів освіти й освіченості, їх результатів та критеріїв оцінки.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Філософія освіти» є:

- формування знань та практичних навичок усвідомлення різноманітних теоретико-практичних підходів щодо об'єкта й предмета «Філософії освіти» її основних методологічних засад та соціально-світоглядних механізмів;
- розуміння, прогнозування та розв'язання різних освітянських проблем;
- формуванню цілісного філософського світогляду, чіткої навчально-виховної системи;
- творення і збагачення національних та світових традицій освіти;
- вироблення у слухачів умінь застосування методів «Філософії освіти» у психологічній практиці;
- оптимізація пізнавальної активності для творчого оволодіння основами майбутньої професії.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Академічна доброчесність», «Ділове спілкування», «Психологія спілкування та конфліктологія», «Методологія наукових досліджень», «Соціальна психологія», «Психологія вищої школи», «Психологія праці», при проходженні виробничої, переддипломної практик та підготовці кваліфікаційної роботи.

Результати навчання

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

- ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
- ПРН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.
- ПРН3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.
- ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп,

організацій.

– ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

– ПРН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

– ПРН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

– ПРН8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

– ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

– ПРН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

– ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Результати навчання для дисципліни:

В результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні:

Знати:

- сутність, зміст та цілі освіти як соціокультурного феномену;
- особливості предметної ідентифікації філософії освіти та актуальні проблеми, що досліджуються нею;
- методологічну функцію філософії освіти;
- широту поглядів, щодо ідей та закономірностей філософської рефлексії провідних філософів над розвитком ідеї освіти;
- історію трансформації ідеї освіти;
- основні парадигми розвитку освіти;
- вплив освіти на розвиток особистості і суспільства;
- закономірності розвитку освіти, її результатів та критеріїв оцінки;
- що таке освіта і освіченість, і що означає бути освіченим;
- як постійно вдосконалювати власні професійні здібності шляхом самоосвіти;
- як творчо та всебічно самовдосконалюватись.

Вміти:

- виокремлювати особливості предметної ідентифікації філософії освіти та актуальні проблеми, що досліджуються нею;
- розуміти методологічну функцію філософії освіти;
- виявляти сутність освіти, як соціокультурного феномену, її цілі, цінності, ідеали та результати;
- осягати широту поглядів, ідей та закономірностей філософської рефлексії провідних філософів щодо розвитку ідеї освіти;
- опанувати основні парадигми розвитку освіти;

- критично осмислювати вплив освіти на розвиток особистості і суспільства;
- розкривати закономірності розвитку освіти, її результатів та критеріїв оцінки;
- оволодівати цілісним обсягом знань з філософії освіти;
- обґрунтовувати власну теоретичну позицію у сфері соціально-філософського аналізу освітніх явищ і процесів;
- розвивати власні професійні здібності шляхом самоосвіти;
- творчо та всебічно самовдосконалюватись.

3. Зміст та логістика дисципліни

Структура навчальної дисципліни	Всього годин/ кредитів ECTS	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Філософія освіти	1 семестр 60 год/ 2 кредити	Лекції № 1, 2, 3, 5, 9, 11. Практичні заняття № 1-10, 12. Теми для самостійного опрацювання № 1, 2, 4, 6-8, 10, 11.	Лекції № 1, 2. Практичні заняття № 1, 2, 6. Теми для самостійного опрацювання № 1-12.

Дисципліна включає 12 тем

Філософія освіти

Тема 1. Предмет і завдання «Філософії освіти».

Двоїтий характер «Філософії освіти». Об'єкт і предмет «Філософії освіти». Своєрідність філософського осмислення освіти. Філософія як світоглядна стратегія освіти. Основні функції «Філософії освіти». Місце «Філософії освіти» у структурі філософського і наукового знання. Філософія освіти та її взаємодія з іншими галузями філософії та наукового знання.

Тема 2. Філософське осягнення феномену освіти.

Необхідність філософського осягнення освіти. Цілі в освіті. Ідеал освіченості. Освічений як інший. Освіченість та ідеал освіченості у різних філософських концепціях та суспільствах. Освіта в добу Відродження: ідея формування всебічно розвинутої людини. Homo educatus як новий еволюційний тип людини.

Тема 3. Сенс освіти, єдність її мети і результатів.

Загальна мета освіти і її результати. Проміжна мета і результати освіти: грамотність, функціональна грамотність, компетентність, культурність, інтелігентність, тощо. Людська особистість як результат освіти. Основні критерії результатів освіти й освіченості. Якість освіти, її зміст та значення. Соціальний вимір результатів освіти.

Тема 4. Філософське розуміння людини й суспільства

Поняття закон. Закон суспільного відтворення та його сутність. Пізнання як одна з головних сфер людської діяльності. Ідея та основні концепції самопізнання у Стародавньому світі. Людина як мікрокосм. Ідея єдиної сутності світу. Г. Сковорода про самопізнання та спорідненість виховання з природою. Шляхи реалізації ідеї самопізнання у сучасному світі.

Тема 5. Ідея освіти та її феномен.

Поняття «освіта» його зміст та різні значення (процес, результат, система, сфера, цінність). Освіта як інститут відтворення суспільства і масової соціалізації. Освіта як суб'єкт-суб'єктна взаємодія. Опосередкована (неформальна) та цілеспрямована (формальна) освіта. Освіта й освітній процес у сучасній Україні.

Тема 6. Цілі, цінності, ідеали та результати освіти.

Філософське тлумачення категорій «ціль» та «цінність». Осягнення освіти як цінності. Трансформація ціннісної феноменології освіти. Цінності консерватизму та лібералізму у філософії освіти. Індивідуальність - рушійна сила індустріального суспільства. Дж. Локк. Г.І. Песталоцці про мистецтво освіти і освіту для індустрії. Сутність особистісної парадигми в освіті. Розуміння цінностей освіти в українській філософії. Моральноетичні засади розвитку освіти. Національні й загальнолюдські цінності та їх роль у сучасній освіті.

Тема 7. Формування та розвиток освітнього простору.

Поняття освітнього простору. Формування освітнього простору. Суб'єкти освітнього простору. Історичний розвиток освіти як системи. Регіональна і національна системи освіти. Національний і глобальний освітній простір. Зміна цінностей освіти в освітньому просторі України: А. Макаренко та В. Сухомлинський.

Тема 8. Ідея та сутність школи в системі освіти.

Зародження і розвиток ідеї школи. Навчання, виховання та розвиток людини як головні завдання школи. Учень і вчитель як суб'єкти освітнього процесу. Місце та роль школи у системі сучасної освіти. Школа у сучасній Україні. Ідея національної школи в працях К. Ушинського, Б. Грінченка, І.Франка, Я. Чепіги, Г. Ващенко.

Тема 9. Університет та його місце в системі освіти.

Зародження та трансформація ідеї університету (Піфагорійський союз, Академія Платона, Лікей Арістотеля). Ідея університету у епоху Середньовіччя. «Велика хартія вольностей 1215» року і розвиток університетської автономії. Ідея класичного університету та її розвиток. Посткласичний університет та його особливості. Особливості розвитку університетської освіти в Україні.

Тема 10. Освіта в стратегії сталого людського розвитку.

Філософське осмислення поняття «розвиток» та «сталий розвиток». Наука й освіта як визначальні чинники суспільного розвитку. Гуманітарна освіта і проблема профілю вищого навчального закладу. Сутність теорії «людського капіталу». Сукупний інтелект нації та її конкурентоспроможність. Освіта в структурі індексу людського розвитку.

Концепція освіти впродовж життя.

Тема 11. Основні сучасні проблеми освіти

Поняття «проблема», його пізнавальне та евристичне значення. Основні суперечності сучасної освіти. Освітні стандарти і парадигма особистісно-орієнтованої освіти. Освіта як сфера послуг. Глобалізаційні процеси в освіті. Освіта і стратегії боротьби з бідністю

Тема 12. Футурологія освіти.

Поняття футурологія. Освіта як сфера майбутнього часу. Основні стратегії освіти. Альтернативні освітні системи. Інституційні та організаційні трансформації в освіті. Інноваційна освіта майбутнього.

Згідно програми основними видами навчальних занять є а) лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота здобувачів.

Теми лекцій розкривають проблемні питання відповідних курсу «Філософія освіти».

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми і засвоєння практичних навичок через розв'язання ситуаційних задач і тестів.

Самостійна робота здобувача передбачає підготовку до практичних занять та опрацювання практичних навичок, вивчення тем для самостійної поза аудиторної роботи, підготовку презентацій, опрацювання наукової літератури та виконання індивідуальної роботи. Контроль засвоєння тем самостійної поза аудиторної роботи здійснюється на практичних заняттях та підсумковому контролі з дисципліни.

Тематичні плани лекцій, практичних занять, самостійної поза аудиторної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра філософії та суспільних наук/Здобувачу/Очна (Заочна) форма навчання/ Психологія/ 1 курс/ Філософія освіти /Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра філософії та суспільних наук#. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту здобувача s000XXX@vnmu.edu.ua.

4. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, тестування, розв'язання ситуаційних задач.
Підсумковий контроль (диференційований залік) по завершенню вивчення дисципліни (1 семестр)	Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова (https://surli.cc/bljzhy)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, практичні завдання, демонстрація практичних навичок.

5. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова (<https://surli.cc/bljzhy>)

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок:
-------------------	--

	5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Підсумковий контроль з дисципліни	Оцінка за дифзалік: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-121,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань здобувача

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «відмінно» виставляється тим студентам, які дали не менш як 90% правильної відповіді на запитання, засвідчили високий рівень аналітичного мислення, самостійно та логічно довели вміння оперувати філософським матеріалом, точно використовувати суспільствознавчу термінологію, продемонстрували високу культуру мови та грамотність.

Оцінка «добре» виставляється студентам, які дали 80-70% правильної відповіді, не допустили істотних неточностей, вільно оперують філософським матеріалом, але їх знання до певної міри звужені, немає достатньо вільної аргументації, хоча висновки зроблені правильно.

Оцінка «задовільно» виставляється при умові 60-50% правильної відповіді, при цьому студент виявляє розуміння філософських проблем, певну самостійність при викладі матеріалу, але питання знає поверхово, висновки робить невпевнено, допускає неточності, порушує послідовність викладу матеріалу. Культура мови і грамотність мають певні вади.

Оцінка «незадовільно» виставляється тим студентам, які засвоїли менше 50% матеріалу, не змогли дати чітку відповідь на запитання, допустити суттєві

змістовно-логічні і стилістичні помилки або зовсім не змогли висвітлити питання. Культура мови низька

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється здобувачу освіти, який, знає хід та послідовність самостійної навчально-дослідницької роботи для виконання практичного завдання, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок, та вірно з чіткими формулюваннями узагальнень та висновків.

Оцінка «**добре**» виставляється здобувачу освіти, який допускає неточності при виконанні дослідження, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому, акуратно оформлює результати практичного заняття.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачу освіти, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при виконанні дослідження, не може продемонструвати повну правильну послідовність практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється здобувачу освіти, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при виконанні досліджень, порушує порядок виконання практичної роботи.

Оцінювання виконання тестових завдань та ситуаційних завдань під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється здобувачу освіти, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%). Під час розв'язання тестових завдань надає правильні відповіді на всі питання до тесту.

Оцінка «**добре**» виставляється здобувачу освіти, який під час тестового контролю допускає не більше 20% помилок (обсяг правильних відповідей 80-89%). Під час розв'язання тестових завдань надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачу освіти, який робить помилки не більш, ніж в 40% тестових завдань (обсяг правильних відповідей 60,5-79%). Під час розв'язання тестових завдань надає правильні відповіді тільки на деякі питання до тесту.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється здобувачу освіти, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60% тестових завдань. Під час розв'язання тестових завдань не може надати правильні відповіді на питання до тесту.

Оцінювання самостійної роботи здобувача вищої освіти

Оцінювання самостійної роботи здобувача здійснюється під час поточного контролю засвоєння тем відповідного змістового модулю на підставі усної відповіді на теоретичне питання, тестування та розв'язання ситуаційних задач з теми для самостійного опанування, оцінювання демонстрації виконання практичної навички згідно практичних цілей певного практичного заняття.

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача освіти

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти оцінюється від 1 до 12 балів.

Критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі:

Знання студентів з філософії оцінюється за критеріями, сформульованими на основі загальнодержавних освітніх стандартів та сучасних педагогічно-дидактичних принципів навчання, а також з урахуванням вивчення предмета у вищій школі.

Оцінка **“Відмінно”** виставляється тим студентам, які дали не менш як 90% правильної відповіді на запитання засвідчили високий рівень історичного мислення, самостійно та логічно довели вміння оперувати філософським матеріалом, точно використовувати суспільствознавчу термінологію, продемонстрували високу культуру мови та грамотність, виконували індивідуальні завдання.

Оцінка **“Добре”** виставляється студентам, які дали 80–70% правильної відповіді, не допустили істотних неточностей, вільно оперують філософським матеріалом, але їх знання до певної міри звужені, немає достатньо вільної аргументації, хоча висновки зроблені правильно.

Оцінка **“Задовільно”** виставляється при умові 60–50% правильної відповіді, при цьому студент виявляє розуміння філософських проблем, певну самостійність при викладі матеріалу, але питання знає поверхово, висновки робить невпевнено, допускає неточності, порушує послідовність викладу матеріалу. Культура мови і грамотність мають певні вади.

Оцінка **“Незадовільно”** виставляється тим студентам, які засвоїли менше 50% матеріалу, не змогли дати чітку відповідь на запитання, допустити суттєві змістовно-логічні і стилістичні помилки або зовсім не змогли висвітлити питання. Культура мови низька.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється у вигляді диференційованого залік заліку. Підсумковий контроль зараховують, якщо здобувач засвоїв дисципліну в повному обсязі, про що свідчить поточне оцінювання кожного практичного заняття.

6. Політика навчальної дисципліни/курсу

Здобувач освіти має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації

освітнього процесу в ВНМУ ім. М.І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки безпеки, поведіння під час сигналу «Повітряна тривога» проводиться на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки. Здобувач освіти, який не пройшов інструктаж, не допускається до виконання практичних робіт.

Перед проведенням кожного практичного заняття викладач ознайомлює здобувачів освіти із місцем розташування укриття, правилами поведінки під час переміщення до укриття та перебування в ньому, пояснює всі дії, передбачені Планом реагування на надзвичайні ситуації (згідно Наказу № 505 від 30.08.2023 р.).

1. Викладач перериває заняття і повідомляє здобувачів освіти про надходження сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення.

2. негайно припиняється практична робота здобувачів.

3. Викладач ознайомлює здобувачів із маршрутом переміщення в укриття згідно прийнятої схеми евакуації.

4. Черговий здобувач виключає світло, закриває вікно та двері.

5. Здобувачі освіти швидко та організовано під керівництвом викладача, проходять в укриття цивільного захисту (цокольний поверх корпусу), де перебувають до скасування сигналу оповіщення.

6. Не допускається скупчення, паніка на виході із аудиторії, кафедри та маршрутом евакуації.

7. Відповідальні особи кафедри після оголошення сигналу оповіщення перевіряють всі приміщення кафедри на відсутність у них учасників освітнього процесу та співробітників і по завершенню перевірки прямують до укриття.

8. Якщо сигнал тривоги пролунав під час перерви, потрібно негайно без паніки просуватися до укриття.

9. В укритті учасники освітнього процесу знаходяться до отримання сигналу «Відбій повітряної тривоги». У приміщенні забороняється курити, шуміти, мати зі собою небезпечні засоби, які можуть спричинити пожежу; не допускається пересування приміщеннями без особливої потреби; необхідно дотримуватися дисципліни та якнайменше рухатися. Також забороняється приносити до укриття легкозаймисті речовини або речовини, що мають сильний запах.

Після відміни сигналу оповіщення викладач інформує здобувачів освіти про продовження заняття в учбових кімнатах кафедри, або самостійне доопрацювання матеріалу з опитуванням на наступному занятті

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Здобувач освіти повинен бути підготовленим до практичного заняття згідно наведених в методичних рекомендаціях питань, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані, схеми та таблиці заповнені.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення.

Здобувач освіти повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань здобувачі мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни здобувач має керуватись Кодексом академічної доброчесності та корпоративної етики Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова (<https://surl.li/dwuspg>). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів здобувач отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом не менш ніж два тижні після завершення курсу.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова (<https://surli.cc/bljzhy>) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра філософії та суспільних наук#) викладачу, який проводить практичні заняття в групі. Для відпрацювання пропущеного заняття здобувач освіти має відповісти усно з відповідної теми та розв'язати практичні завдання.

Порядок допуску до підсумкового контролю контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова (<https://surli.cc/bljzhy>). До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, здобувач повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то здобувач має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова (<https://surl.li/itgrmm>).

Політика в умовах змішаного навчання. Порядок змішаного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова (<https://surl.li/sgdief>). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Teams, Google Meet. Порядок проведення практичних занять, відпрацювань та консультацій під час змішаного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра філософії та суспільних наук/ Здобувачу або <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра філософії та суспільних наук/ Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

7. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни (методичні рекомендації до практичних занять та СРС) оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра філософії та суспільних наук/ Здобувачу, Консультації проводять згідно графіку консультацій.

Рекомендована література

Основна

1. Філософія освіти: навчальний посібник. – 2-ге видання / за наук. ред. академіка В. П. Андрущенка [та ін.]. – Київ Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. – 348 с.
2. Черепанова С. Філософія освіти. Лекції. Практикум: навч. вид. Львів: Простір-М, 2023. – 304 с.
3. Філософія. Підручник. 5-те видання / Петрушенко В.Л. – Львів: «Новий Світ-2000», 2024. – 504 с.
4. Практикум з філософії : навчальний посібник / під редакцією В. Л. Петрушенка. Львів : «Новий Світ-2000», 2024. – 256 с.
5. Сучасна філософія. Тексти : навчальний посібник (укладач: І. В. Мінаков). – Львів : «Новий Світ-2000», 2025. – 143 с.
6. Словник з логіки і риторики : навчальний посібник / С. М. Повторева, О. Ю. Чурсінова. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2025. – 120 с.
7. Основи філософських знань : підручник / В. А. Буслинський, П. І. Скрипка. За ред. В. А. Буслинського. – Львів: “Новий Світ – 2000”, 2025.– 352 с.
8. Нікітін В. Мудрість освіти. – «Колесо життя», 2024. – 268 с.

Допоміжна

1. Берегова, Г. (2024). Просвітницька місія філософії освіти в сучасному світі. Філософія освіти. *Philosophy of Education*, 29(2), 48–59. <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2023-29-2-3>.
2. Вільям Б. Ірвін. Жити змістовно. Філософія радості від античних стоїків / Пер. з англ. Н. Палій. – К. : Yakaboo Publishing, 2021. – 304 с.
3. Гносеологія та епістемологія : навчальний посібник / В. Петрушенко / – Львів: «Новий Світ – 2000», 2025. – 209 с.
4. Курс загальної філософії: від ідей до проблем: навчальний посібник / Ігор Карівець, Андрій Поцелуйко. За заг. ред. д-ра філос. наук І. В. Карівця. – Львів: Видавництво ПП «Новий Світ – 2000», 2025, 309 с.
5. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Світова філософія поствоєнного часу : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. – 472 с.
6. Практикум з філософії : навчальний посібник / Укладачі: І. В. Карівець, А. М. Кадикало, В. Л. Петрушенко, О. В. Паньків, С. М. Повторева, М. В. Сінельнікова, О. І. Стебельська, О. В. Онищук, О. Ю. Чурсінова, Л. М. Федорів; за заг. ред. Ігора Карівця. – Львів: «Новий Світ-2000», 2025. – 182 с.
7. Черкасов С.В. Методичний посібник з філософії та історії філософії. – Вінниця: ТОВ «Друк», 2020. – 96 с.
8. Дічек, Н. (2024). Світоглядно-філософські засади педагогічних поглядів

- К. Д. Ушинського. Філософія освіти. *Philosophy of Education*, 29(2), 105–129. <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2023-29-2-7>
9. Ганаба, С., & Вооглайд, Ю. (2024). «Україні потрібні генералісти»: розмисли про роль та призначення сучасної освіти: Інтерв'ю Світлани Ганаби з Почесним професором Тартуського університету Юло Вооглайдом. *Філософія освіти. Philosophy of Education*, 29(2), 210–218. <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2023-29-2-14>
10. Ратніков, В. (2023). Невизначеність як світовий феномен та його прояви в освіті. *Філософія освіти. Philosophy of Education*, 29(1), 180–201. <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2023-29-1-10>
11. Туренко, В. (2023). Філософсько-освітні пошуки давньогрецьких перипатетиків: Частина 1. Клеарх із Сол, Ієронім Родоський, Арістон Косський. *Філософія освіти. Philosophy of Education*, 29(1), 299–311. <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2023-29-1-15>
12. Гольд, О. (2023). Естетико-культурне виховання особистості доби мультикультуралізму: соціально-філософський аспект. *Філософія освіти. Philosophy of Education*, 29(1), 236–248. <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2023-29-1-13>

Інформаційні ресурси

Електронна адреса сайту університету: <http://vnm.edu.ua>

Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnm.edu.ua>

Міністерство культури та інформаційної політики України (МКІП)
<https://mkp.gov.ua/>

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua>

Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України
<https://www.filosof.com.ua/>

Національна Академія педагогічних наук України: [Національна академія педагогічних наук України](#)

Публічний сайт видань з філософії <https://platona.net/>

Сайт електронної бібліотеки «Чтиво» <https://chtyvo.org.ua/search-google/>

Книги жанру «Філософія»: <http://loveread.me/genre.php?genre=56>

«Філософія освіти. *Philosophy of Education*» Офіційний сайт наукового часопису, видання Інституту вищої освіти Національної Академії педагогічних наук України: [Філософія освіти. *Philosophy of Education*](#)

Студія онлайн-освіти Educational Era. URL: <https://ed-era.com>

Дія. Освіта. URL: <https://osvita.djia.gov.ua>

Освітня онлайн-платформа. URL: <https://sendpulse.ua>

Платформа онлайн-освіти. URL: <https://impactorium.org>

Освітній хаб – EduHub.in.ua. URL: <https://eduhub.in.ua>

8. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра філософії та суспільних наук/ Здобувачу).

Силабус з дисципліни «Філософія освіти» обговорено та затверджено на засіданні кафедри філософії та суспільних наук.

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 року.

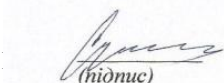
Відповідальний за курс

(підпис)

професор ЗВО Костянтин ВЕРГЕЛЕС

Завідувач кафедри
філософії та суспільних наук

(підпис)

професор ЗВО Святослав ЧЕРКАСОВ